

ارتباط اهل برزخ با اهل دنیا

کلیدواژه: اهل برزخ، اهل دنیا، مؤمن، کافر.

پرسش: آیا اهل برزخ با اهل دنیا ارتباط دارند؟

پاسخ: ارتباط اهل برزخ با **اهل دنیا**، براساس قوانین عالم برزخی که بر اهل دنیا محسوس نیست، از بسیاری **روایات** به دست می‌آید. براساس این ارتباط باید گفت که سنت دیدار اهل برزخ با اهل دنیا، ماهیت **عذاب** یا **نعیمت** دارد و بدون **هدف** نیست. همچنین توفیق دیدار نسبت به جایگاه **مؤمن** و **کافر** متفاوت است. اگر این دیدار مایه خشنودی و **کمال** مؤمن باشد و مؤمن نیز درجه ایمانش بالا باشد، هر روز می‌آید، وگرنه هفته‌ای یک‌بار یا ... در برابر، کافر اگر در کفرش عمیق باشد و این دیدار مایه شرمساری او باشد، هر **روز**، وگرنه هفته‌ای یک‌بار و ... می‌بیند. پس ارتباط برای اهل برزخ محدود و براساس ضوابط است.

فهرست مندرجات

- ۱- دیدار برزخیان با اهل دنیا
 - ۱.۱- حدیثی از امام صادق
 - ۱.۲- حدیثی دیگر
- ۲- بیان دو نکته
 - ۲.۱- هدف دار بودن این دیدار
 - ۲.۲- محدود بودن ارتباط برای برزخیان
- ۳- آرزوی اهل برزخ
 - ۳.۱- حدیثی از رسول خدا
- ۴- استناد به منابع اهل سنت
 - ۴.۱- حدیثی از پیامبر
 - ۴.۲- حدیثی از ام‌سلمه
- ۵- معرفی منابع
- ۶- پانویس
- ۷- منبع

دیدار برزخیان با اهل دنیا

ارتباط و سر زدن اهل برزخ با بازماندگان و عالم دنیا، براساس قوانین عالم برزخی که بر اهل دنیا محسوس نیست، از بسیاری روایات به دست می‌آید تا آنجا که در **کتاب شریف کافی**، باب جداگانه‌ای پیرامون همین موضوع آمده است.

← حدیثی از امام صادق

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: وقتی مؤمن به دیدار اهلیش می‌آید، کارهایی که سبب **رضایت** و خوشنودی اوست را می‌بیند؛ اما کارهایی که باعث ناراحتی او می‌شود، از او پوشیده می‌شود؛ اما کافر وقتی به دیدار اهلیش می‌آید، آنچه سبب ناراحتی‌اش می‌شود، می‌بیند؛ اما کارهایی که موجب خوشحالی او می‌شود، از او پوشیده می‌شود.

[۱] کلینی، **مجد بن یعقوب، الفروع من الکافی**، ج ۳، ص ۲۳۰، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهله، ج ۱، دارالکتب الاسلامیه، چ ۲، تاسستان ۱۳۶۴.

← حدیثی دیگر

مؤمن و کافر به دیدار اهل خود می‌آیند، وقتی مؤمن می‌بیند کارهای خوب انجام می‌دهد، حمد خدا می‌گوید؛ اما وقتی کافر می‌بیند اهلیش کار خوب انجام می‌دهد، حسرت می‌برد.

[۲] کلینی، **مجد بن یعقوب، الفروع من الکافی**، ج ۳، ص ۲۳۰، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهله، ج ۲، دارالکتب الاسلامیه، چ ۲، تاسستان ۱۳۶۴.

از این دو **حدیث** و **احادیث** دیگر دو نکته به دست می‌آید:

← هدف دار بودن این دیدار

سنت دیدار اهل برزخ با **اهل دنیا** ماهیت عذاب یا نعمت دارد و بدون **هدف** نیست.

← محدود بودن ارتباط برای برزخیان

توفیق دیدار نسبت به جایگاه **مؤمن** و **کافر** متفاوت است. اگر این دیدار مایه خشنودی و کمال مؤمن باشد و مؤمن نیز درجه ایمانش بالا باشد، هر روز می‌آید، وگرنه هفته‌ای یکبار یا ... در مقابل، کافر اگر در کفرش عمیق باشد و این دیدار مایه شرمساری او باشد، هر روز، وگرنه هفته‌ای یکبار و ... می‌بیند. (به این منبع رجوع شود:

[۱۳] **کلینی، محمد بن یعقوب، الفروع من الکافی، ج ۳، ص ۲۳۰ - ۲۳۱، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهلہ، ج ۲، دارالکتب الاسلامیه، چ ۲، تاسیستان ۱۳۶۴.**

[۱۴] **شیر، عبدالله، حق الیقین، ج ۲، ص ۳۷۴.**
(پس ارتباط برای اهل برزخ محدود و بر اساس ضوابط است.

آرزوی اهل برزخ

اهل برزخ بسیار آرزو دارند که چیزهای را که دیده‌اند و همین‌طور از احوالشان زنده‌های در **دنیا** آگاه شوند. **قرآن مجید** از **زبان** مؤمن آلباسین از دنیا **برزخ** حکایت می‌کند که می‌گفت: ای کاش! بستگانم و **قوم** من می‌دانستند چگونه **خداوند** مرا آرزید و مورد کرم و **رحمت** خویش قرار داد.

[۱۵] **یس/سوره ۲۶، آیه ۲۷.**

← حدیثی از رسول خدا

از **رسول خدا** نقل شده که فرمود: برای **مردگان** خود **هدیه** (**صدقه** و **دعا**) بفرستید، ارواح مؤمنان هر **جمعه** به آسمان دنیا می‌آیند، در برابر منازل خود با چشم گریان می‌گویند: ای اهل و فرزندان و **پدر و مادر** و خویشان من! از آن اموالی که در دست ما بود و حالا در دست شماست و **عذاب** و حساب آن بر ماست، مهربانی کنید به دره‌می، قرص نانی، لباسی که خداوند شما را از **لباس‌های بهشت** بپوشاند؛ سپس **پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)** و همراهان **گریه** کردند و ...

[۱۶] **قمی، شیخ عباس، منازل الآخرة، ص ۱۶۲.**

استناد به منابع اهل سنت

در منابع **اهل سنت** نیز از ارتباط و حضور **ارواح برزخی** با عالم دنیا مطالب فراوانی یافت می‌شود؛ از جمله اینکه:

← حدیثی از پیامبر

رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فرمود: کسی که به **زیارت قبر** برادری می‌رود، (**روح** آن میت) پا او اُنس می‌گیرد، پاسخ **سلام** می‌دهد. کارهای شما بر **اقارب** شما (که در برزخ‌اند) عرضه می‌شود و سبب خوشحالی یا ناراحتی آنها می‌شود.

[۱۷] **سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۷۲.**

[۱۸] **سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۴۲.**

[۱۹] **سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۵۱.**

← حدیثی از ام سلمه

حدیث مشهوری را که از **ام‌سلمه** نقل شده و طی آن از شهادت امام حسین (علیه‌السلام) خبردار شده، مشروح نقل کرده‌اند که خود بهترین دلیل بر ارتباط بین این دو جهان است.

ام‌سلمه می‌گوید: رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) را در خواب دیدم، درحالی‌که بر سر و محاسن مبارکش **خاک** نشسته بود، عرض کردم چه شده‌ای رسول خدا! فرمود: **دیروز شاهد شهادت حسین** بودم.

[۲۰] **سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۷۳.**

معرفی منابع

۱. معادشناسی، ج ۱ و ۲، علامه سیدحسین تهرانی.
۲. معاد، شهید دستغیب.
۳. منازل الآخرة، شیخ عباس قمی.

پانویس

۱. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الفروع من الکافی، ج ۳، ص ۲۳۰، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهله، ج ۱، دارالکتب الاسلامیه، ج ۲، تابستان ۱۳۶۴.
۲. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الفروع من الکافی، ج ۳، ص ۲۳۰، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهله، ج ۲، دارالکتب الاسلامیه، ج ۲، تابستان ۱۳۶۴.
۳. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الفروع من الکافی، ج ۳، ص ۲۳۰ - ۲۲۱، کتاب الجنائز، باب انّ الميت يزور اهله، ج ۲، دارالکتب الاسلامیه، ج ۲، تابستان ۱۳۶۴.
۴. [↑](#) شبر، عبدالله، حق‌الیقین، ج ۲، ص ۲۷۴.
۵. [↑](#) بس/سوره ۲۶، آیه ۲۷.
۶. [↑](#) قمی، شیخ عباس، منازل الآخرة، ص ۱۶۳.
۷. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۷۳.
۸. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۳۴۲.
۹. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۳۵۱.
۱۰. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۲۷۳.
۱۱. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۳۴۲.
۱۲. [↑](#) سیوطی، جلال‌الدین، شرح الصدور، ص ۳۵۱.

منبع

سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «ارتباط اهل برزخ با اهل دنیا»، تاریخ بازبینی: ۱۳۹۸/۰۵/۲۶.